

РЕЦЕНЗИЯ

**по конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент”
по професионално направление 3.1. Социология, антропология, науки за културата,
научна специалност Културна антропология – Нематериално културно наследство и
културни политики**

с кандидат гл. ас. д-р Елица Руменова Стоилова

Рецензент: доц. д-р Красимира Кръстанова

Във връзка с процедурата по конкурс в ПУ „Паисий Хилендарски“ за академичната длъжност доцент, обявена в ДВ, бр. 10/14.05.2021 г. по: област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.1. Социология, антропология, науки за културата (Културна антропология – Нематериално културно наследство и културни политики), с решение на ФС на ФИФ (протокол N154/12.07.2021 г.) и заповед на Ректора на ПУ - P33- 4301/10.08.2021г. и в съответствие с чл. 4 от Закона за развитието на академичния състав в Република България, Постановление № 26 от 19 Февруари 2019 г., Правилника за специфичните условия за академична длъжност в ПУ „Паисий Хилендарски“ съм определена за член на научното жури. Избрана съм за рецензент по процедурата на първото заседание на научното жури.

За участие в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент” в професионално направление 3.1. Социология, антропология, науки за културата, научна специалност **Културна антропология (Нематериално културно наследство и културни политики)** е подал документи **единствен кандидат** – гл. ас. д-р Елица Руменова Стоилова от Пловдивския университет.

Като член на Научното жури съм се запознала с:

1. Заповед на Ректора на ПУ - P33- 4301/10.08.2021г.;
2. Правилник за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в ПУ от 10.06.2019 г.;
3. Молба по образец до ректора за допускане до участие в конкурса;
4. Автобиография по европейски формат;
5. Диплома за висше образование с придобита образователно-квалификационна степен „магистър“ - оригинал с приложение или нотариално заверено копие;
6. Диплома за образователна и научна степен „доктор“ - оригинал или нотариално заверено копие;
7. Списък на научните трудове;

8. Справка за спазване на минималните национални и допълнителните факултетни изисквания;
9. Анотации на материалите по чл. 65. от ПРАСПУ, включително самооценка на приносите;
10. Декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи;
11. Удостоверение за трудов стаж;
12. Документи за учебна работа;
13. Документи за научноизследователска работа;
14. Други документи – Награда „Достъп до добра храна“ 2020 в категория „Публичен образ“.
15. Допълнителни документи

Всички изискуеми документи по конкурса бяха предоставени на хартиен и електронен носител.

Кратки биографични данни за кандидата

Елица Стоилова е възпитаник на Философско-историческия факултет на Пловдивски университет, където тя завършва бакалавърските програми по Етнология (1998-2005 г.) и по Социология (2000-2004 г.) и магистърска програма Управление на изследователските дейности и иновациите (2005-2006 г.). През периода от 2007-2014 г. тя е докторант в съвместната програма на Технически университет Айндохвен, Айндохвен (Нидерландия) и Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“, Пловдив (България). Темата на дисертационния ѝ труд е в контекста на изследователското поле на историята на технологиите и проследява изграждането на образа на киселото мляко като национален символ за България, а заедно с това изследва социалните, политическите и технологичните трансформации. Това я прави изследовател, който по нов начин разглежда и интерпретира научна проблематика, прилагайки съвременни теоретични подходи.

От 2010 г. тя е хоноруван асистент, от 2012 г. е асистент, а от 2016 – главен асистент в катедра Етнология. Нейният опит обхваща различни аспекти на изследователската и преподавателската работа за провеждане на семинарни упражнения и лекции, ръководство на теренни практики, работи изключително добре със студентите и е успешен ръководител на дипломни работи. Този опит я прави подходящ кандидат за конкурсната длъжност.

Общо описание на представените материали по конкурса

Гл. ас. д-р Елица Стоилова е титуляр на десет дисциплини, четири от които съответстват напълно на профила на обявения конкурс. В справката са отразени две дисциплини, преподавани на английски език за Еразъм студенти. Тя се включва в разработването на две бакалавърски програми и има участие в два образователни проекта. В последните пет години, като изследовател д-р Стоилова работи в два национални научни проекта, финансирани от Национален фонд Научни изследвания, два

международни научни проекта, финансирани от международна програма Еразъм +, една – от програма Творческа Европа, както и в три проекта, спечелили финансиране по други национални програми.

В резултат на тези дейности тя е развила експертиза за дефиниране на научни проблематики, провеждане на проучване, анализ и представяне на научно изследване, развила е организационни умения и качества за работа в екип и др.

Кандидатът Елица Стоилова е предоставила пълен списък от публикациите си, а не само тези за участие в конкурса. Таблицата с наукометрични данни съдържа следните резултати от научно-изследователската дейност:

Група от показатели	Показател	Точки
А	А.1. Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "доктор" (50 т.)	50
В	В.3. Хабилизационен труд - монография	100
Г	Г.5. Публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "доктор"	75
	Г.6. Статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация	30
	Г.7. Статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация	50
	Г.9. Студии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове	30
	Г.10. Публикувана глава от колективна монография	20
Д	Д.11. Цитирания или рецензии в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация или в монографии и колективни томове	45
	Д.12. Цитирания в монографии и колективни томове с научно рецензиране	10
	Д.13. Цитирания или рецензии в нереферирани списания с научно рецензиране	5
	Общ брой точки	415

Те показват, че гл. ас. д-р Стоилова е над изискуемия минимум от брой точки по показатели за заемане на академичните длъжност „доцент“ и надхвърля изискванията на чл. 29(1)1 от ЗРАСРБ, както и всички изисквания на чл. 76 на ПРАСПУ за участие в конкурса.

Научно-изследователска и приложна дейност

Научната продукция на гл.ас. д-р Елица Стоилова е сериозна – тя участва в конкурса с една монография, две студии и седем статии, публикувани в научни издания, като две от тях – в международни.

Идеите и научните проблеми в публикациите са продиктувани от трайните интереси към кулинарията, технологията на производство и консумация на храни и напитки, но не толкова чрез описателно-рецептурно съдържание, колкото се обръща внимание на техния социален и икономически (под)текст, който е важен за смисъла. В този кръг могат да се причислят текстовете, с които Елица сякаш иска да доразвие и представи недоизказаното в дисертацията си, но по-късно завиват в друга посока. Така в статията „Чиста и безопасна храна за градския консуматор. Как се модернизира производството на кисело мляко през 30-те – 40-те години на ХХ в.“ (III.1.) се проследяват промените в производството на киселото мляко, което от домашно се превръща в индустриално и масово. Изследването се основава на различни подходи – история и социология на технологията и антропология на храната, за да покаже как модернизационните процеси рефлектират, не само върху производството на храните, но имат ефект върху начина, по който се предава експертизата. Другите две статии от този кръг „Неолокализъм, занаятчийска бира и антимакдоналдизация“ (II.2.) и „Food, Myths, and Authenticity“ (III.4.) изследват процесите на валоризация на технологиите за производство на храни и напитки като специфични за даден регион, като използват аргументи за автентичност, произход, които имат за задача да създадат конкретна взаимоотноообвързаност между храна – място – традиции. Това нарежда тези употреби на реконструкция на миналото като културен ресурс за устойчиво развитие на локалната идентичност на общността. По сходен начин производството на занаятчийска бира се свързва с развитието на регионите и става част от неолокалните политики. В тази статия авторката отива и по-далеч, разглеждайки това производство и като социално вписан модел на иновация, който се базира на антиглобалистски разбирания.

Вторият проблемен кръг е свързан с фестивализацията на храните. Към него могат да се причислят „Кулинарните фестивали: фестивализация, неолокализъм и Гастролокализъм“ (II.1.), „Села и публични чествания: фестивализация на кулинарните традиции. (III.3.), „Food festivals as cultural experience economy“ (III.5.), „Фестивалност и конструиране на локалното културно наследство“ (III.6.). Те поставят на разискване въпросите за ролята на храните и тяхната валоризация за изграждане на идентичността на даден регион и утвърждаването ѝ чрез провеждането и участието във фестивал като форма на индивидуално и колективно преживяване. Нов прочит на фестивалите на храните ги представя и изследва като специфични културни индустрии, подход, който практически се налага чрез европейските културни политики, но до момента не е прилаган в изследователски план към фестивалите в България.

Тези идеи кристализират и се задълбочават в монографичния ѝ труд „Празниците и фестивалите на храните: валоризация на локалното кулинарно наследство“ (I.1.).

Авторката разглежда фестивалите на храните като нов тип явление, празничност и култура и проследява техните специфики в български контекст. Водещи въпроси за изследването са особеностите на тези нови форми на празничност, процесът на валоризация на храни и хранителни технологии като автентични, уникални за определен регион, както и социалните и икономическите трансформации, до които водят. Обръща се внимание и на тяхното участие в конструирането на локална идентичност, за което се използват и нови научни понятия в български контекст, каквито са гастролокализъм, аграрна география, автентификация (на храните). Те са свързани с териториализацията на земеделското производство, а също и с тяхната роля за изграждане на регионална и особено – на локална идентичност и могат да се възприемат като част от местните политики за конструиране на локални символи. Изследването представя фестивализацията в различни контексти, търсейки техните специфики по посока на процесите за конструиране на автентичен местен продукт и идващата от това локална идентичност, както и влиянието на динамичните процеси на културен плурализъм, мобилност и глобализация. Теоретичната част в първите две глави, проследяваща възгледите за спецификите на кулинарните празници и тяхната връзка с локалната идентичност, се допълва от изследване и представяне на случай, за да се разкрият трансформациите, през които преминава преосмислянето и употребите на кулинарното наследство. Така се очертават и проявленията на патримониализация (процес на признаване на наследство, на включване в наследство), които се случват в контекста на конкретен кулинарен фестивал „Куртово Конаре фест“. На основата на теренните наблюдения се прави анализ и на социалната ангажираност на различен тип участници (организатор, публика, дегустатор, изпълнител или доброволец) и се установява, че те могат безпроблемно, а понякога дори и едновременно да съвместяват няколко фестивални идентичности и да преминават от една позиция в друга.

Общностното наследство оформя още един кръг от изследователски интереси – интереси, които са породени от участието на Елица Стоилова в международен изследователски и приложен проект, посветен на „културата на номадството“ или „културата в движение“ на Балканите и Средиземноморието. В статиите „Образи на планината във визуалните наративи на каракачаните“ (написана съвместно с доц. д-р Меглена Златкова) (III.2.) и „Заветът на художника“ (III.7.) тя търси формите за предаване на наследството за живот в планината, памет и идентичност в слово, действие, знание-умение, телесни практики и художествено творчество. В тях се утвърждава разбирането за ролята на визуалното за митологизиране и предаване на важни елементи от осмислянето на съвременната идентичност на една специфична общност (каракачаните).

Важна особеност на публикациите на д-р Елица Стоилова е, че всички те са плод на задълбочена изследователска дейност, която почива на основата на теренни проучвания. Идентифицирането, документирането и анализът на културното наследство и памет, на съвременните културни практики е първата стъпка да се направи връзка с миналото, да се проследи динамиката и трансформацията на явления и модели, което минава като червена

нишка през нейните научни разработки. Още повече, че това е начин за разбиране на процесите в културата, но също и за открояване на мястото на наследеното в съвременността. Този подход на работа е много плодотворен, защото търси нишките, които свързват времена и хора и които разкриват потребността от символен тласък, който да придаде характер и смисъл на случващото се с нас и около нас.

Към казаното дотук бих искала да добавя и нещо, което не е задължително за такъв конкурс. Елица Стоилова участва и в множество приложни и културни проекти, в които чрез своята експертиза и авторитет разпространява умело научното знание в популярни форми и съдейства за осъвременяване на ролята на етнологията/антропологията чрез включване в граждански и културни дейности.

Оценка на личния принос на кандидата

Представените и анализирани материали за конкурса не повтарят други, използвани в процедурите за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ и за заемане на академичната длъжност „главен асистент“. Не се установява плагиатство. Смятам, че приносите, които посочвам като реални в посочените по-горе научни трудове са дело на кандидата и са негова лична заслуга. Личните научни постижения на д-р Елица Стоилова се доказват и от нейния авторитет в академичните среди, както и от броя на цитиранията от български и особено от чужди автори.

Критични забележки и препоръки

Критичните ми бележки по отношение на представения доказателствен материал са свързани дребните печатни грешки, които могат лесно да бъдат избегнати, както и повишената употреба на чуждици, често с пряко транслитериране на термини (впрочем, ясна тенденция в българската наука от доста години насам).

Препоръките ми към гл. ас. д-р Елица Стоилова са насочени в посока към задълбочаване на нейните изследвания за ролята на местните/тероарни продукти както за създаване на локална идентичност, така и като инструмент за постигане на устойчивост в местната икономика. Разбира се, тази препоръка е по-скоро пожелателна, отколкото ангажираща.

Лични впечатления

Познавам Елица още от студентската скамейка и съм се убедила в нейни личностни качества и достойнства, които правят много положително впечатление: порядъчност, лична и професионална етичност, разнопосочност и многообразие на интересите, което ѝ дава възможност за осъществяване на интердисциплинарен подход, там, където е необходимо. Оценявам Елица Стоилова като ценен професионалист, колега и човек.

Заклучение

Документите и материалите, представени от гл. ас. д-р Елица Стоилова отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), на Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“.

В работите на кандидата има оригинални научни и приложни приноси, които са получили признание в професионалните среди. Много от разработки имат теоретични и приложни приноси, като част от тях са пряко ориентирани към учебната работа. Научната и преподавателската квалификация на гл.ас. д-р Елица Стоилова е несъмнена.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, след анализа на тяхната значимост и на съдържащите се в тях научни и приложни приноси, намирам за основателно да дам своята положителна оценка и да препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на Философско-историческия факултет за избор на гл. ас. д-р Елица Руменова Стоилова за заемане на академичната длъжност доцент в ПУ „П. Хилендарски“ по професионално направление 3.1. Социология, антропология, науки за културата, научна специалност Културна антропология (Нематериално културно наследство и културни политики).

3.10.2021

Пловдив

Рецензент

Доц. д-р Красимира Кръстанова